

2004. IV. negyedévében a gazdasági növekedés Magyarországon kizárólag az ún. bázishatás következtében lassult, míg a világ gazdaságilag fejlett térségeiben a konjunktúra valóságosan gyengült. A hazai növekedés motorja az áruk és szolgáltatások kivitele volt, amely az év egészét tekintve gyorsabban nőtt, mint a behozatal. A belföldi felhasználás kisebb ütemben növekedett, mint a termelés, az egyensúlyhiány mérséklődött. Az átlagosnál lassabban növekedett a felhasználás túlnyomó részét kitevő fogyasztás, míg a felhalmozás növekedésének mértéke meghaladta a GDP-ét. Az ágazatok közül legdinamikusabban a **mezőgazdaság** bruttó hozzáadott értéke emelkedett, súlya azonban így is csekély. Az átlagosnál valamivel gyorsabban növekedett még az **ipar**, az **építőipar**, valamint a **szállítás, raktározás, posta, távközlés** bruttó hozzáadott értéke. A 2005. januári ipari termelési indexek szerint azonban folytatódott a növekedési ütem decemberben is megfigyelt lassulása. A megfigyelt feldolgozóipari ágazatok összes új rendelése januárban mérsékelten nőtt az előző év azonos hónapjához viszonyítva. Az új belföldi rendelések csökkentek, az új exportrendelések emelkedtek. A teljes rendelésállomány január végén kisebb volt az egy évvel korábbinál.

A **fogyasztóiár-emelkedés** üteme februárban tovább lassult. Idén is emelték az árakat adóemelések, de a tavalyinál lényegesen kisebb mértékben.

Az Eurostat adatai szerint Magyarországon az **államháztartási hiány** a GDP 4,5%-át tette ki, 1,7 százalékponttal kevesebbet az előző évinél. A kormányzati adósság továbbra is a maastrichti követelményt jelentő 60% alatt maradt, 57,6%-ot tett ki.

Gabonatermelés az EU-ban

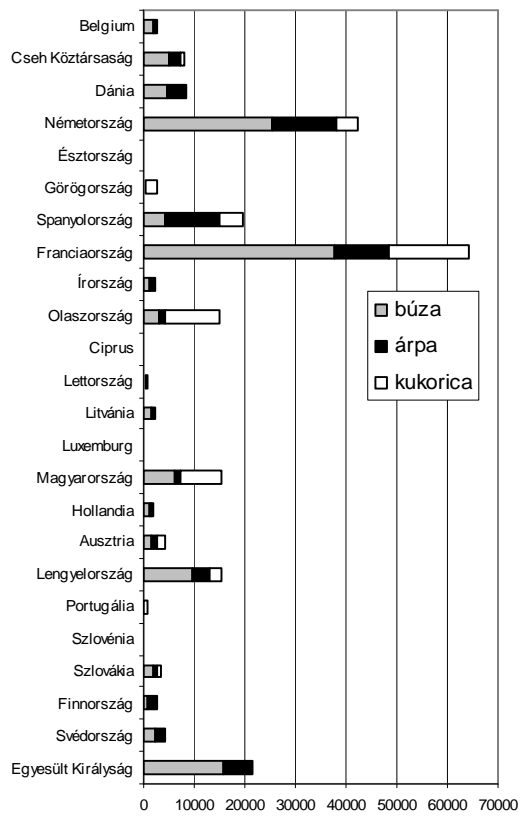
2004-ben az EU 25 tagállamában mintegy 290 millió tonna gabona termelt, ami az elmúlt 10 év legmagasabb termés eredményét jelentette. 2003-hoz viszonyítva 24%-kal nőtt a termelés, amit részben bizonyos országok alacsony tavalyi bázisértéke magyaráz, részben az egész gazdasági év kedvező klimatikus viszonyainak volt köszönhető.

Dánia, Ciprus és Finnország kivételével 2004-ben minden tagállamban magasabb volt a termés, mint egy évvel korábban. Franciaország, az EU25-ök legnagyobb gabonatermelője 70 millió tonnát takarított be, 27%-kal többet, mint 2003-ban, míg Németországban 50 millió tonnát (+29%), Lengyelországban 29 millió tonnát (+24%), és Spanyolországban 24 millió tonnát (+17%) termeltek. A 10 új tagállamban -melyek összességükben az EU25-ök teljes termésének 20%-át teszik ki- az EU15-ök növekedési ütemének mintegy duplájával, átlagosan 40%-kal növelték a betakarításukat 2003-ról 2004-re.

2004-ben az EU25-ök teljes gabonatermelésének 43%-át a búza tette ki. A 2004-ben learatott 125 millió tonna az utóbbi 10 év legjobb eredményét jelentette, 27%-kal magasabbat, mint 2003-ban. Az árpa-termés 62 millió tonna volt, 13%-kal több, mint 2003-ban, míg a kukorica-termés elérte az 53 millió tonnát, ami 28%-os növekményt jelent 2003-hoz képest.

1

Gabonatermelés az EU-ban 2004-ben
(ezer tonna)

Beruházások

A nemzetgazdasági beruházások volumene 2004-ben 7,8%-kal nőtt az előző évhez viszonyítva. Folyó áron a beruházások teljesítményértéke 4076 milliárd Ft volt, ezen belül 2004 IV. negyedévében 1558 milliárd Ft-ot költöttek beruházásra. A 2004. IV. negyedévi nemzetgazdasági beruházások az előző év IV. negyedévéhez viszonyítva 0,3%-kal nőttek.

A IV. negyedévi növekedésen belül a gép- és berendezés-beruházások 3,8%-kal emelkedtek, míg az építési beruházások 1,1%-kal csökkentek. A szerény ütemű növekedéshez a viszonylag magas bázisidőszaki adatok is hozzájárultak. Növekedés figyelhető meg a nagy súlyt képviselő ágazatok közül az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás (4,9%), a szállítás, raktározás, posta és távközlés (1,9%) nemzetgazdasági ágakban, míg a feldolgozóiparban 2,8%-os csökkenés következett be.

Bruttó nemzeti termék

Magyarország bruttó hazai terméke 2004 IV. negyedévében 3,8%-kal, az év egészében pedig 4%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A gazdasági növekedést a termelési oldalról alapvetően az árutermelő ágazatok, azon belül is a mezőgazdaság teljesítménynövekedése húzta. A GDP felhasználási oldalán legdinamikusabban a termékek és szolgáltatások kivitele nőtt. A bruttó felhalmozás és a háztartások fogyasztásának növekedése alatta maradt a GDP növekedési ütemének, a közösségi fogyasztás pedig tovább csökkent.

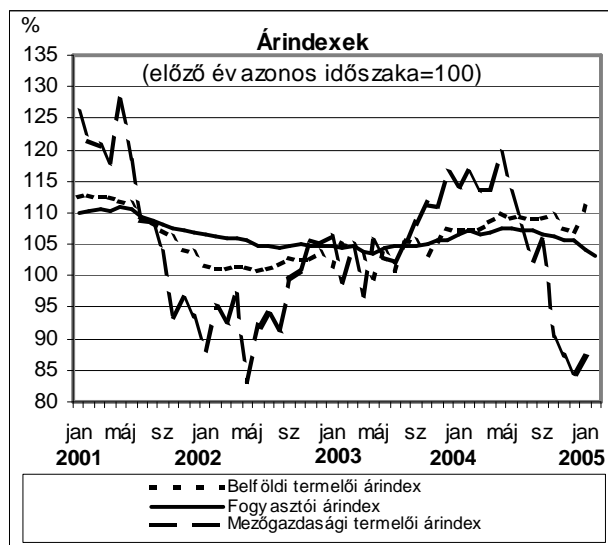
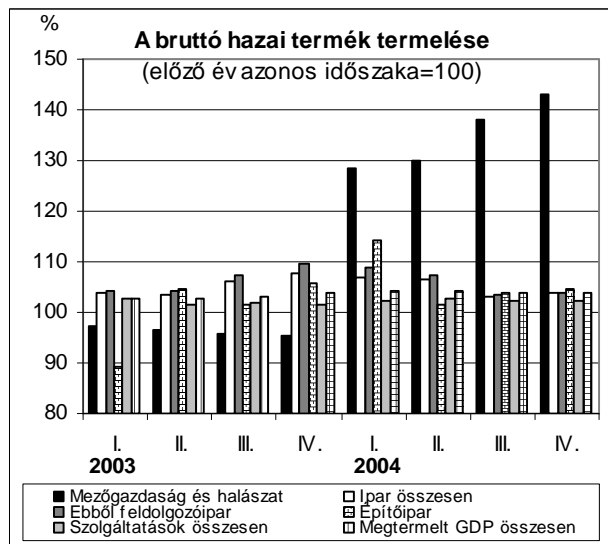
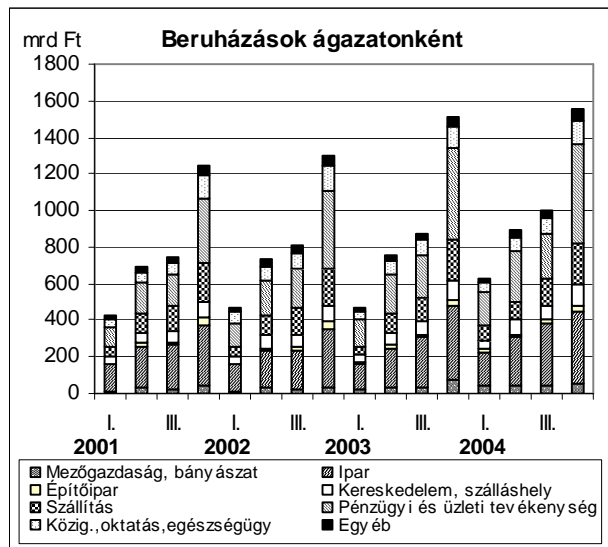
2004-ben a GDP értéke folyó áron 20 216 milliárd Ft volt.

Árak

2005. februárban az egyhavi átlagos *fogyasztói áremelkedés* 0,4% volt, 2004. februárhoz viszonyítva 3,2%-kal növekedtek az árak. 2005. februárban az „alapdrágulás” (maginfláció) 2004. februárhoz viszonyítva 3,1% volt.

A *mezőgazdasági termékek termelői árszintje* 2005. januárban 13,3%-kal alacsonyabb volt, mint egy évvel korábban. A növényi termékeknek az árszint 30%-kal csökkent, az állati termékeknek 9,8%-kal nőtt.

2005 első hónapjában – a 2 hónapja tartó csökkenés után – az *ipari belföldi értékesítési árak* az előző hónaphoz képest 1,3%-kal, az előző év januárjához képest 10,6%-kal nőttek. Az *export értékesítések árszintje* januárban 0,3%-kal nőtt, 12 havi összehasonlításban 1,3 %-kal esett.

Külkereskedelem

2005 januárjában a kivitel volumene 9, a behozatalé 11%-kal nőtt a megelőző év azonos időszakához képest. A külkereskedelmi mérleg hiánya 43 milliárd forint volt, 21 milliárd forinttal több, mint 2004 januárjában.

Az export értéke 849 milliárd forintot, az importé pedig 892 milliárd forintot tett, amely folyó áron 4, illetve 6%-os növekedést jelent 2004 januárjához viszonyítva. A januári deficit a megelőző év átlagos havi hiányához képest lényegesen alacsonyabb volt; a mérleg romlása főként annak tulajdonítható, hogy a bázisidőszakhoz képest számottevően nagyobb volt a nyers kőolaj behozatalának értéke.

Fizetési mérleg

2004. IV. negyedében a külfölddel szembeni nettó finanszírozási igény (a folyó fizetési mérleg és a tőkemérleg együttes hiánya) 1582 millió euró volt, amivel szemben 1286 millió euró nem adósságeneráló finanszírozás állt. A szezonális hatások kiszűrésével számított adatok alapján az ország nettó külföldi finanszírozási igénye az elmúlt két évben nem nőtt számottevően.

A folyó fizetési mérleg hiánya 2004. IV. negyedében 1712 millió euró volt, az előző negyedévhez viszonyítva csökkent, de növekvő trendje nem változott.

Államháztartás

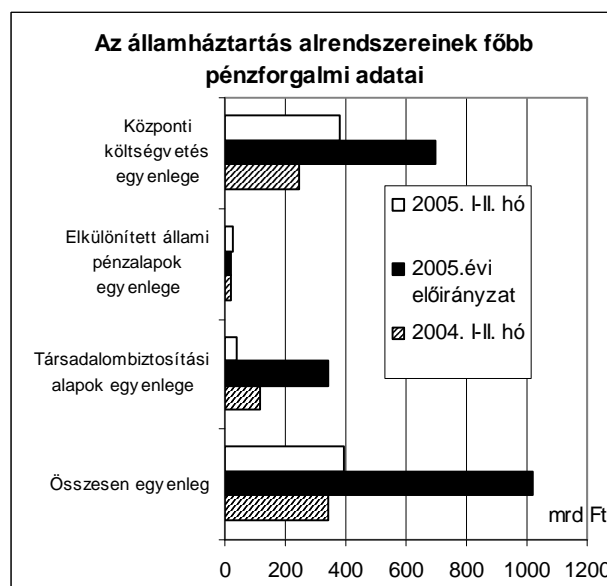
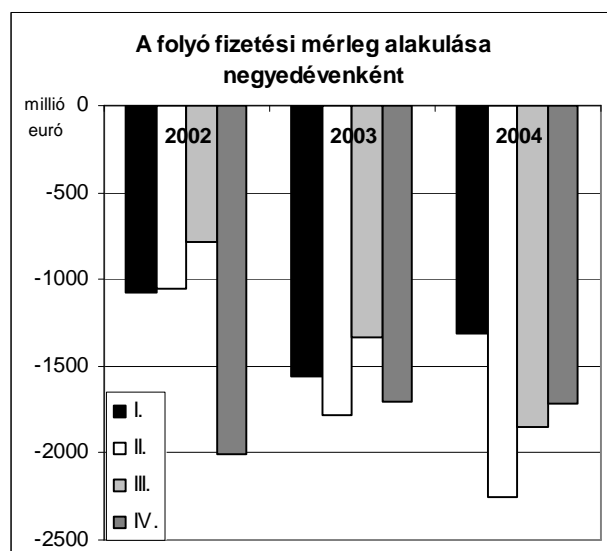
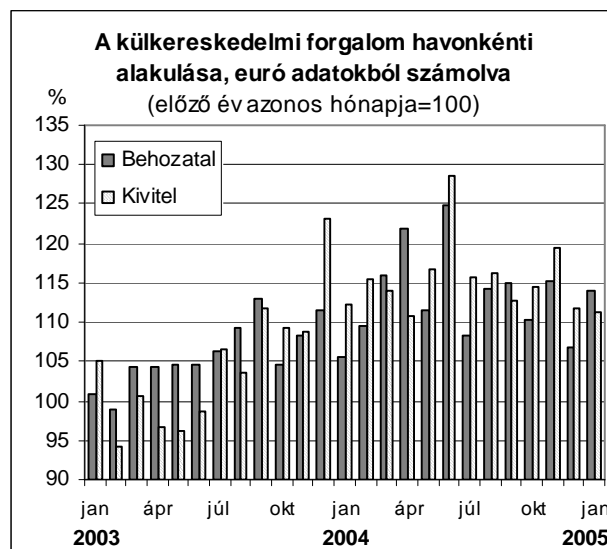
Az államháztartás – helyi önkormányzatok nélküli – hiánya az első két hónapban 393,9 milliárd forint lett. A prognózis 369,6 milliárd forint volt. Az első kéthavi pénzforgalmi hiány a GDP 1,8 %-a.

A központi költségvetésbe februárban a vártnál alacsonyabb összegű általános forgalmi adó folyt be, a központi költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai pedig magasabbak voltak.

Az államháztartás hiánya februárban 195,6 milliárd forintot tett ki. A központi költségvetés 179,9 milliárd forintos, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 28,7 milliárd forintos hiánnyal, míg az elkülönített állami pénzalapok 13 milliárd forintos többlettel zártak.

A központi költségvetés egyenlege kedvezőtlenebb, míg a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak és az elkülönített állami pénzalapoknak az egyenlege kedvezőbb lett.

Az államháztartási kockázatok miatt a költségvetés megfelelő tartalékot képzett. Ha az eltérés a prognózistól tartósan bizonyul, a tartaléknak ezt fedező hányada biztosítékot nyújt az eredeti hiánycél teljesülésére.

Ipar

Az ipari termelés 2005 januárjában 2,7%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva, az előző hónaphoz képest 0,7%-kal emelkedett az ipari termelési index.

2005 első hónapjában az ipari export 6,8%-kal volt magasabb az előző év azonos időszakánál, de a növekedési ütem mértéke elmaradt a 2004. egész évtől (15,7%). Az év első hónapjában a feldolgozóipar legnagyobb exportöréneke számít, a feldolgozóipari kivitel mintegy 43%-át képviselő villamos gép, műszer gyártásának exportvolumene az ipari átlagnál nagyobb mértékben, 13,3%-kal bővült. A feldolgozóipari export másik meghatározó alága, a feldolgozóipari kivitelből 22%-kal részesülő járműgyártás 3,2%-kal növelte külföldi eladásait. Az ipar első havi belföldi értékesítése az előző év azonos időszakához viszonyítva 1,7%-kal csökkent, nagyobb mértékben, mint az elmúlt év egészében.

Építőipar

Az építőipari termelés volumene 2005 januárjában 7,9%-kal nőtt 2004 januárjához képest.

A legnagyobb építőipari alágazat, a szerkezetkész épületek és egyéb építmények építése januárban 8,7%-kal emelkedett. Az épületgépészeti szerelés termelése egyharmaddal haladta meg az egy évvel korábbi alacsony bázist. Ezzel szemben jelentősen, 40%-kal esett vissza a befejező építés termelése. Januárban az épületek építésének volumene 7%-kal, az egyéb építményeké 9,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbit.

Az építőipari vállalkozások januárban kötött szerződéseinek volumene 41,6%-kal maradt el az egy évvel korábbi magas bázistól.

Keresetek

2005. januárban a versenyszférában a bruttó nominális átlagkereset 7%-kal, a nettó átlagkereset 8,4%-kal emelkedett.

A költségvetés területén – az ez évben egységesen januárban fizetett egyhavi külön juttatás miatt – a bruttó átlagkereset 61,1%-kal, a nettó átlagkereset 52,8%-kal növekedett. Ez utóbbi területen a jutalom és az egyhavi külön juttatás nélkül számított bruttó kereset növekedési üteme 6,3% volt.

A nemzetgazdaságban összességében a bruttó átlagkeresetek 27,7%-kal, a nettó átlagkeresetek 24,3%-kal haladták meg az egy évvel korábbit.

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató, 2005 / március, Budapest

